

EMBERI ERŐFORRÁSOK MINISZTERIUMA

55 762 02 Gerontológiai gondozó

Komplex szakmai vizsga

Szóbeli vizsgatevékenység

A vizsgafeladat megnevezése: Napi ápolási-gondozási feladatok értelmezése

A vizsgafeladat időtartama: 20 perc (felkészülési idő: 10 perc, válaszadási idő: 10 perc)

A vizsgafeladat értékelési súlyaránya: 40%

A 315/2013. (VIII.28.) Korm. rendelet 3.§. (2) bekezdésében foglaltak alapján a szakmai vizsga szóbeli tételét a ~~967-T/2014~~ 967-T/2014/2.016. számú kiadom.

Jóváhagyta:

Mester Dániel
főosztályvezető

2016

NEMZETI REHABILITÁCIÓS ÉS SZOCIÁLIS HIVATAL

Érvényes: 2016. 11. 28.-tól

Szakképesítés - ráépülés: 55 762 02 Gerontológiai gondozó
Szóbeli vizsgatevékenység
A vizsgafeladat megnevezése: Napi ápolási-gondozási feladatok értelmezése

A vizsgafeladat ismertetése: A bentlakásos szociális intézményben ellátott napi ápolási-gondozási feladatok értelmezése, indoklása központi szóbeli tételsor alapján.

A feladatsor 1-20-ig számozott vizsgakérdéseit ki kell nyomtatni, ezek lesznek a húzótételek, amelyek tanári példányként is használhatóak.

A tételekhez segédeszköz nem használható.

A tételsor a 27/2016. (IX. 16.) EMMI rendeletben foglalt szakképesítés szakmai és vizsgakövetelménye alapján készült.

1. Mutassa be a magyar társadalom demográfiai jellemzőit, különös tekintettel az idős korúak arányának változásaira! Ismertesse az idősödéssel kapcsolatos európai trendeket és az elöregedő társadalmak problémáit!

Információtartalom vázlata:

- Magyarország jellemző demográfiai adatai
- A korfa fogalma, típusai, Magyarország korfájának jellemzői
- A magyar társadalom életkor szerinti megoszlása
- Az idős korúak számarányának alakulása Magyarország népességén belül
- A nemek arányának alakulása az idős korúak körében
- A népesség elöregedésének okai
- A kettős öregedés értelmezése
- Európai és világ trendek az idős korúak számarányában
- Az elöregedés és a népességfogyás társadalmi és gazdasági következményei
- Az idős kor felosztása, az egyes szakaszok sajátosságai
- Az időseket ellátó intézményrendszerek

2. Értelmezze az idők társadalmi-gazdasági hasznosságával kapcsolatban kialakult nézeteket! Hogyan változott az idők megítélése, családon belüli helye, szerepe a mai magyar családmódban? Mutassa be az idők jellemző életmódját, életvitelét és az ebben rejlő veszélyeket!

Információtartalom vázlata:

- Az idők helye és részvétele a társadalmi életben
- Az idők gazdasági helyzetének változása
- A nyugdíjazás pszichés és gazdasági hatásai
- A hazai nyugdíjrendszer jellemzői
- A nyugdíjas korúak munkavállalásának jellemzői
- Az időskori szerepváltozások
- Az idők családon belüli helyének változása
- Az idők társadalmi-, gazdasági helyzetének, szerepének, hasznosságának megítélése
- Az idős ember életmódjának, háztartásvitelének jellemzői
- Az elmagányosodás, izoláció veszélyei idős korban
- Az önálló életvitel feladásának dilemmái
- Az intézményi ellátás előnyei és hátrányai az idők életmódja és életvitelének szempontjából

3. Hasonlítsa össze az időskor élettani és patológiás változásait! Mutassa be, hogyan tudja segíteni az ellátottakat az egészséges öregedés megélésében, az időskor változásainak elfogadtatásában!

Információtartalom vázlata:

- A gerontológia fogalma, szakterületei
- A születéskor várható élettartam alakulása Magyarországon és Európában
- Az egészséges öregedés folyamata
- Az öregkor strukturális, anatómiai változásai
- Élettani funkciók változása az életkor előrehaladtával
- Az időskori személyiségváltozások jellemzői
- Az időskor szociális változásai
- A gerontohigiéne és a szociális gerontológia feladatai
- A változások elfogadásának segítése
- Öregedési elméletek, idősödési modellek értelmezése
- Az időskor patológiás leépülési folyamatai, a leépülést gyorsító tényezők
- A kóros öregedés értelmezése, rizikófaktorai, megjelenési formái
- Egészségmagatartás, betegségmagatartás időskorban
- A gerontológiai gondozó feladatai az időskori változások elfogadtatásában

4. Ismertesse az időskor jellemző megbetegedéseit, a vezető halálokokat és az idősök gyógyszeres kezelésének sajátosságait! Hogyan alakul az öngyilkosságok aránya az idős lakosság körében?

Információtartalom vázlata:

- A geriátria fogalma, kapcsolata a gerontológiával
- Az öregedés és a betegségek összefüggései
- Az időskori betegségek diagnosztizálásának nehézségei
- Az időskori heveny kórképek sajátosságai
- Az időskor leggyakoribb krónikus megbetegedései
- A betegségekkel adódó ápolási feladatok
- Kórházi kezelések szükségessége, műtéti indikációk időskorban
- A leggyakoribb időskori halálokok, férfiak és nők halálozásának jellemzői
- Az idősök öngyilkosságának haláloki alakulása
- Az öngyilkosság okai idős korban
- A gyógyszerek hatásai, mellékhatásai idős korban, idősök gyógyszerelésének sajátosságai
- A gyógyszereléshez kapcsolódó adminisztrációs feladatok

5. Mutassa be, hogyan változnak a szükségletek idős korban! Ismertesse az emberi szükségletek rendszerét, a szükségletfeltárás komplex módszereit és a szükségletek kielégítéséhez kapcsolódó ápolási-gondozási tevékenységeket!

Információtartalom vázlat:

- A szükségletek értelmezése
- A különféle szükséglet-modellek bemutatása
- A szükségletfeltárás komplex módszerei, eszközei
- A szükségletek változása időskorban
- A szükségletek kielégítését befolyásoló tényezők idős korban
- Fizikai szükségletek kielégítésére irányuló gondozási tevékenységek
- A biztonság szerepe az idősek életében
- Az idős ember kapcsolati szükségleteinek ellentmondásai
- Az időskori aktivitás fenntartásának lehetőségei
- A társadalmi hasznosság érzetének segítése
- A szükségletfelmérés dokumentációja

6. Mutassa be az idősekre irányuló társadalmi gondoskodás formáit! Mit tartalmaz az Egészségügyi Világszervezet idősök életminőségének javítása érdekében tett 7 üzenete?

Információtartalom vázlata:

- Az idősellátás szükségességének társadalmi háttere
- Az időskorúak önellátását nehezítő körülmények
- A családok szerepvállalásának változása az idősekről való gondoskodásban
- A gondozás, gondoskodás fogalma
- Az idősekre irányuló társadalmi gondoskodás szakterületei
- Az időskorúak támogatási lehetőségei a szociális ellátások rendszerében
- A hazai egészségügy rendszere
- Az időseket támogató társadalombiztosítási ellátások
- Az állami és civil szervezetek együttműködési lehetőségei az idősök ellátásában
- Multidiszciplináris modell kísérletek és programok az idősök életminőségének javítására (ISZER modell, Kapu-program)
- Az Egészségügyi Világszervezet 7 üzenete

7. Hogyan valósul meg az idős emberek személyre szabott, komplex ellátása a bentlakásos intézmény keretei között? Ismertesse az ápoló-gondozó személyzet együttműködését és a team munka jelentőségét!

Információtartalom vázlata:

- Az időseket ellátó bentlakásos intézmények jogszabályban meghatározott fajtái, feladatai
- Az intézményi működés alapidokumentumai
- Az ápolási-gondozási feladatok személyi és tárgyi feltételei
- Az ellátottak megismerésének módszerei, az életútinterjú készítés szempontjai
- A szükségletfelmérés módszerei
- A komplex gondozás elemei
- A komplex gondozás megvalósítása, az egyéni szükségletek kielégítésének lehetőségei bentlakásos intézményben
- Gondozási, ápolási terv készítésének protokollja
- A gerontológiai gondozó kompetenciáit meghatározó dokumentumok és gyakorlati szempontok
- Az ápoló-gondozó személyzet együttműködési formái, a team munka lényege, jelentősége

8. Mutassa be a szociális szolgáltatások igénybevételi eljárását és az eljárás során alkalmazandó kötelező adminisztrációt! Ismertesse az előgondozás célját, feladatait és az előgondozáshoz kapcsolódó gondozási szükségletfelmérés tartalmát!

Információtartalom vázlat:

- Az idősek szociális ellátásának szintjei, az egyes szintekhez kapcsolódó szolgáltatások
- A szociális szolgáltatások igénybevételi eljárása
- Az igénybevételi eljárás adminisztrációs feladatai
- A rászorultság vizsgálata az egyes szolgáltatásoknál
- A soronkívüliség érvényesülése a bentlakásos intézmények igénybevételekor
- Az előgondozás lényege, célja, jogszabályi háttere
- Az előgondozást végző szakember feladatai
- Az előgondozás dokumentációja
- Az idős ember gondozási szükségletének és funkcióinak vizsgálata
- A bentlakásos intézmények házirendjének célja, kötelező tartalmi elemei
- A szociális intézmények tájékoztatási kötelezettségei

9. Ismertesse a fizikai, egészségügyi és mentálhigiénés ellátás keretébe tartozó szolgáltatásokat, amelyeket az idős emberek bentlakásos intézménye köteles biztosítani! Hogyan kell eljárni az ellátottak értékeinek és vagyonának megőrzésével kapcsolatosan?

Információtartalom vázlata:

- Az idős ember alapvető szükségletei és a bentlakásos intézményi ellátások kapcsolata
- Az optimális gondozási környezet kialakításának szempontjai
- A fizikai ellátás elemei, az egyes elemek biztosításához kapcsolódó feladatok
- Az egészségügyi ellátás feladatai bentlakásos intézményben
- Az ápolási tevékenység folyamata, dokumentációja
- A szociális és egészségügyi intézmények együttműködésének jellemzői
- A mentálhigiénés ellátás kötelező szolgáltatásai
- Az egyéni bánásmód jelentősége idős korban
- Az ápoló-gondozó személyzet kompetenciái a mentálhigiénés szolgáltatásokban
- Az ápolási-gondozási munka szervezési feladatai
- A bentlakásos intézményekben működő szakmai csoportok
- Az ellátottak értékeinek és vagyonának megőrzéséhez kapcsolódó eljárásrend
- Az ellátotti érték és vagyonmegőrzés dokumentációja

10. Értelmezze az idős emberek kapcsolatrendszerének alakulását autonómiájuk változásának függvényében! Mutassa be, hogyan tudja a gerontológiai gondozó segíteni a bentlakásos intézményben élő idősök kapcsolattartását! Milyen nyilvántartási és adatszolgáltatási kötelezettségeket kell teljesíteniük a bentlakásos intézményeknek?

Információtartalom vázlata:

- Az erőforrás fogalma, típusai
- Az emberi kapcsolatok és a szükségletek rendszere
- A kapcsolatrendszer feltérképezésének módszerei
- Az idősök kapcsolatrendszerének jellemzése
- Párkapcsolatok jellemzői időskorban
- Az idősök külső kapcsolatainak alakulása
- Kapcsolatépítés lehetőségei és nehézségei idős korban
- Az idősök autonómiájának és kapcsolatrendszerének összefüggései
- Kapcsolattartás, kapcsolatápolás lehetőségei bentlakásos intézményben
- A kapcsolattartás formái, szabályai és dokumentációja
- Az intézményi nyilvántartások és adatszolgáltatások rendszere
- Bentlakásos intézmények papíralapú és elektronikus nyilvántartási és adatszolgáltatási kötelezettségei

11. Értelmezze az időskori kríziseket és veszteségeket! Mutassa be és hasonlítsa össze a gerontológiai gondozó időskori krízisek felismerésére, elhárítására és a veszteségek feldolgozására irányuló beavatkozási stratégiáit!

Információtartalom vázlata:

- Az idősök biztonságérzetét alapvetően befolyásoló tényezők
- A krízisek felosztása, szakaszai lefolyási sémája
- Az időskor legjellemzőbb krízishelyzetei és veszteségei
- A bentlakásos intézményi ellátás által generált krízisek, veszteségek
- A krízisben lévő idős személy jellemzői
- A krízisintervenció lényege, alapelvei
- A gerontológiai gondozó feladatai a veszteségek feldolgozásának segítségével
- Beavatkozási stratégiák összehasonlítása
- Krízishelyzetek és veszteségek feldolgozásának lehetőségei, módszerei bentlakásos intézményi keretek között
- Destruktív magatartásformák, devianciák megelőzésének lehetőségei a gondozási folyamatban
- Az időseket segítő, támogató szakemberek személyiségvédelme

12. Ismertesse a haldokló beteg körüli komplex ápolási-gondozási feladatait és az elhunyt körüli teendőket, kompetenciákat! Mutassa be a terminális állapotú beteg korszerű ellátási formáit és a hozzátartozók támogatásának lehetőségeit!

Információtartalom vázlata:

- A haldoklás és a gyász fázisai, a halál elfogadásának pszichés folyamata
- A terminális állapot jellemzése, a terminális állapotú beteg szükségleteinek alakulása
- Haldokló körüli komplex ápolási-gondozási feladatok
- A haldoklók ellátásának korszerű formái
- A hospice ellátás lényege, alapelvei
- A haldokló betegek chartája
- A halál beálltának észlelése, kompetenciák
- Halott ellátása intézményi keretek között
- A gondozó feladatai haláleset bekövetkeztekor
- A halálesethez kapcsolódó dokumentáció bemutatása
- A gyász feldolgozásának segítése, kóros gyászreakció felismerése
- Családtagok támogatásának lehetőségei

13. Ismertesse, milyen feladatai vannak az ápoló-gondozó személyzetnek az idősök fizikai aktivitásának és szellemi frissességének fenntartása érdekében! Mit jelent a motiváció, és milyen lehetőségei vannak az idősök motiválására bentlakásos intézményben?

Információtartalom vázlata:

- A fizikai és szellemi állapot jellemzői idős korban
- A fizikai és szellemi állapot felmérésének módszerei, dokumentációja
- Az aktivitás jelentősége az idős ember autonómiája és egészségi állapota szempontjából
- Az inaktivitás tünetei, veszélyei
- A fizikai aktivitás és a szellemi frissesség összefüggései
- Időskori személyiségtípusok, a személyiség szerepe az aktivitás megtartásában
- Az aktivitás fenntartását segítő tevékenységek és módszerek idős korban
- A fizikai és szellemi aktivitás fenntartását segítő és gátló tényezők bentlakásos intézményben
- A 3 L (Lifelong learning) program célja
- Az idősök aktivitását befolyásoló gondozási hibák, és kiküszöbölésük
- A motiváció értelmezése
- Az idősök motiválásának lehetőségei

14. Mutassa be az idősök foglalkoztatásának, szabadidős és rekreációs tevékenységeinek lehetséges formáit az időseket ellátó bentlakásos intézményekben! Milyen sajátosságai vannak a rehabilitációnak a geriátriai ellátásban?

Információtartalom vázlata:

- Az aktivitás jelentősége az idős ember szükségletrendszerében
- Az aktivitást befolyásoló tényezők idős korban
- Az autonómia és az önmegvalósítás érvényesülése bentlakásos intézményben
- Az idős ember foglalkoztatásának célja, elvei
- Az idősök foglalkoztatásának, szabadidős és rekreációs tevékenységeinek formái és lehetőségei
- A programszervezés szempontjai
- A foglalkoztatás tervezése, a foglalkoztatáshoz kapcsolódó dokumentációs feladatok
- A foglalkoztatás személyi, tárgyi feltételei, forrásszerzési technikák
- A rehabilitáció fogalma, célja, területei
- A geriátriai rehabilitáció szempontjai, gyógyulási prognózisok idős korban
- Rehabilitációs módszerek az idősök utógondozásában
- Időskorúak otthoni és intézményi rehabilitációjának sajátosságai

15. Mutassa be a demenciában szenvedő idős emberek speciális szükségleteit, és azokat az ápolási-gondozási feladatokat, melyekkel megfelelő életminőséget lehet biztosítani számukra! Milyen szempontokat kell figyelembe vennie a demens betegek fizikai környezetének kialakításakor?

Információtartalom vázlata:

- A szellemi hanyatlás okai, tünetei idős korban
- A demencia fogalma, típusai, stádiumai
- A korai felismerés jelentősége
- Demencia tesztek, szociális készségszint felmérését szolgáló rendszerek
- A demenciában szenvedő ellátott alapvető szükségletei
- A napi életvitel és az egészségügyi ellátás sajátosságai
- A demens beteg gondozásának alapelvei
- A demens beteg ápolásának-gondozásának speciális szempontjai
- A foglalkoztatás jelentősége és lehetőségei demenciában szenvedő idős emberek körében
- Terápiás és készségfejlesztési módszerek
- Demens betegek intézményi és családon belüli ellátásának előnyei, hátrányai
- A fizikai környezet kialakításának szempontjai
- A „Legjobb barát” modell lényege

16. Ismertesse az időseket veszélyeztető tényezőket, az ellenük irányuló agresszió okait, megjelenési formáit és az idősek védelmének lehetőségeit! Értelmezze az időskori abúzusok sajátosságait és kezelési módjait!

Információtartalom vázlata:

- A biztonság szükségletének változása idős korban
- Az idősek testi, lelki épségét veszélyeztető tényezők
- Az időskori balesetek okai, formái
- A balesetek megelőzésének lehetőségei
- Baleseti veszélyforrások az idősek otthonában
- Az időskorúakra irányuló agresszió okai, megjelenési formái
- Az idősek sérelmére elkövetett erőszakos cselekedetek jellemzői
- Az időseket érintő családon belüli erőszak és a „csicskáztatás”, mint társadalmi jelenség
- Az idős ember védekező, elhárító magatartásának jellemzői
- A gondozó szerepe az idősek elleni agresszió felismerésében és megszüntetésében
- Az abúzus fogalma
- Az időskori szenvedélybetegségek kialakulásának okai, lelki háttere, megjelenési formái
- Az idős emberek érdek-, és jogvédelme
- A csoport- és közösségi munka lehetőségei az idősek védelme érdekében

17. Mutassa be, hogyan tudja segíteni az időseket az egészséges életmód megvalósításában! Milyen preventív feladatai vannak a gerontológiai gondozónak az egészséges öregedés megtartásában és az időskori megbetegedések megelőzése érdekében?

Információtartalom vázlat:

- Az egészséges életmód alapelvei, időskori sajátosságai
- Az idősök egészségét veszélyeztető tényezők
- Az egészségtudatos magatartás kialakításának lehetőségei idős korban
- Az egészséges életmód megvalósítását segítő és gátló tényezők idős korban
- A prevenció fogalma, területei
- Az idősekre irányuló preventív tevékenység sajátosságai
- Szűrővizsgálatok jelentősége idős korban
- Szűrővizsgálatok igénybevételét nehezítő körülmények
- Betegségek megelőzésének egyéb módszerei és elérhetőségük
- Az ápoló-gondozó személyzet felvilágosító tevékenysége
- Alternatív módszerek az egészséges életmód megvalósításában
- Idősekre irányuló Egészségstratégiák
- Stratégia, projekt és program egymásra épülése az egészségvédelemben

18. Ismertesse a bentlakásos intézményekben lakó ellátottak érdekeit képviselő személyek és szervezetek feladatait, hatáskörét! Milyen formai és tartalmi követelményei vannak a beadványoknak és a kérvényeknek?

Információtartalom vázlata:

- A komplex gondozás fogalma, elemei
- Az ellátottak általános és speciális jogai, jogszabályi garanciái
- Az ápolást-gondozást végző szakember érdekvédelmi tevékenysége
- Az ellátottjogi képviselő működési szinterei
- Az ellátottjogi képviselő hatásköre, feladatai
- Érdekképviseleti fórum alakítása, összetétele
- Az érdekképviseleti fórum hatásköre, feladatai
- Az ellátotti önkormányzatra vonatkozó szabályok
- A gondnokság alatt álló ellátottak érdekvédelmi sajátosságai
- Beadványok, kérvények formai és tartalmi követelményei

19. Mutassa be a bentlakásos intézmények fejlesztésére vonatkozó pályázati és egyéb forrásszerzési lehetőségeket! Milyen feladatai vannak egy önkéntes segítőbázis kialakítása során?

Információtartalom vázlat:

- A bentlakásos intézmények működési költségfedezete
- Államháztartáson kívüli erőforrások formái
- A bentlakásos intézmények pályázati lehetőségei
- Az innováció meghatározása, jellemzői
- Innovatív eljárások az idősök ellátásában
- Pályázatfigyelési technikák
- A gerontológiai gondozó pályázatírással kapcsolatos feladatai
- A projekt jellemzői, alapadatai
- A projekt menete, a projektfolyamat dokumentációja
- Önkéntes segítőbázis kialakításának lépései

20. Ismertesse a szakmai protokoll készítés és a minőségbiztosítás folyamatát, szabályait! Mutassa be az idősellátásban alkalmazott protokollokat és minőségbiztosítási rendszereket!

Információtartalom vázlata:

- A minőség fogalma, kritériumai
- A termék és a szolgáltatás közötti alapvető különbségek
- Szakmai irányelvek, standardok, protokollok
- A protokoll-készítés folyamata
- A szakmai protokollok dokumentumai
- A gerontológiai gondozó helye, szerepe a protokoll-készítés folyamatában
- A szolgáltatás hatékonyságának vizsgálata
- A minőségre való törekvés fokozatai: minőségellenőrzés, minőségbiztosítás, minőségorientált irányítás
- Az idősellátásban alkalmazott minőségbiztosítási rendszerek
- A minőségbiztosítás dokumentumai
- Ellátotti elégedettség mérése
- A minőségfejlesztés és a szakmai protokollok kapcsolata